

Meddelelser fra Lillerup om Skummet- og Kjærnemælks Værdi ved Ostelavning og Svinesfedning.

Af Johannes Friis.

Den forventede Nedsættelse af Indførselstolden, eller fuldstændig Toldfrihed for Mejeriofste, har allerede trykket Ostepriiserne saa meget, at der er alvorlig Grund til at undersøge, om Landmanden paa anden Maade kan anvende Skummet- og Kjærnemælk, saa Tab kan undgaaes.

Tanken maa naturligt føres hen paa Svinesfedning, og Spørgsmaalet er da: „Hvilken Pris kunne Svinene betale for Skummet- og Kjærnemælk, og i hvilket Forhold staaer denne Pris til den, som Ostene have givet.“

Forat saa dette Spørgsmaal klaret, har jeg foretaget en Del Uddrag af mine Regnskabsbøger, som formentlig ville have almindelig Interesse, og som efter min Mening beviser, at en velledet Svinesfedning, ved nuværende Flæskepriser, giver en overordentlig tilfredsstillende Betaling for Skummet- og Kjærnemælken og en langt højere Pris, end Ostene gav.

Omstaaende Table Nr. 1 giver en nøjagtig Udsigt over, hvad der aarligen i tretten Aar er opfodret paa Svinene, og hvormegent Flæsk i Vegemsvægt deraf er vundet.

Kornet, som dagligen er tilvejet Svinene, har hoved-

1. Summariff Udfigt over Svineholdet
Pris, som Svinene have bet

Aargang.	Korngrut.				Pillemel &c.				Malt fra Hus- holdning.				Rodfrugt		
	Bægt.	Aarlig Kapi- telstart pr. Ed. Byg à 180 \mathcal{L} .	Beløb.		Bægt.	Indkjøbs- pris pr. Centner.	Beløb.		Bægt.		24 \mathcal{P} pr. 100 \mathcal{L} . Beløb.	Bægt.		$\frac{3}{10}$ pr. Beløb.	
			Rd.	\mathcal{P}			Ent.	\mathcal{L}	Rd.	\mathcal{P}		Ent.	\mathcal{L}		Rd.
1859-60	59 99	4 Rd. 78 \mathcal{P}	160	37	156	48	240	56	149	75	37	42	—	—	—
1860-61	111 14	4 — 78 -	297	14	58	23	116	49	149	75	37	42	—	—	—
1861-62	69 45	5 — 8 -	196	13	4	64	7	24	160	05	40	1	—	—	—
1862-63	82 95	4 — 24 -	195	82	6	24	9	72	140	25	35	6	—	—	—
1863-64	206 71	3 — 71 -	429	43	1	20	1	84	105	50	26	36	120	00	3
1864-65	290 80	3 — 45 -	560	38	73	92	101	90	105	60	26	38	—	—	—
1865-66	299 08	4 — 90 -	820	38	1	25	1	76	105	20	26	29	—	—	—
1866-67	372 49	5 — 71 -	1187	71	5	12	12	82	97	50	24	36	286	00	8
1867-68	283 95	6 — 51 -	1030	29	12	84	37	29	97	00	24	24	270	00	8
1868-69	200 29	7 — 28 -	811	35	4	99	14	93	101	47	25	35	—	—	—
1869-70	193 47	4 — 64 -	501	57	1	22	4	—	93	22	23	29	352	00	11
1870-71	328 77	5 — 38 -	985	53	4	98	6	50	99	41	24	82	413	00	12
1871-72	417 45	5 — 83 -	1360	9	49	41	146	12	91	16	22	76	1200	00	35
For 13 Aar	2916 54	Pr. Ent. Rd. 48,3 \mathcal{P}	8536	39	380	52	Pr. Ent. Rd. 81 \mathcal{P}	701 45	1495	86	373	93	2561	00	80

faagelig været Byggrutning, og dette er ansat til Pengeværdi saaledes, at en Ed. Byg lig 180 \mathcal{P} d. Korn er sat til Aarhus Stifts aarlig Kapitelstart.

Pillemel, Klid, Majs &c. er ansat til Indkjøbspris.

Malt, som er beregnet = 330 \mathcal{P} d. af hver Ed. Malt, der er anvendt til Brygning, er ansat til en Værdi af 24 \mathcal{P} pr. 100 \mathcal{P} d.

Rodfrugter, Runkelroer og i de sidste Aar hovedsaagelig Gulerodder à 160 \mathcal{P} d. pr. Ed., ere ansatte til $\frac{3}{10}$ \mathcal{P} pr. \mathcal{P} d., eller 48 \mathcal{P} pr. Ed.

Vallen, er beregnet af den til Ostning anvendte Skummet- og Kjørnemælk med Fradrag af den fra Pressen vejede friske Ost. Hvert \mathcal{P} d. Valse er regnet til en Værdi af $\frac{1}{5}$ \mathcal{P} , hvilket ganske vist er en vilkaarlig Størrelse, men som, sammenlignet

Rillerup med særlig Opgjørelse af den
for Skummet- & Kjørnemælk.

Valle.				Foderets Penge- værd foruden Mælk.		Skum- met- & Kjørne- mælk.		Flæstefabrikationen.						Over- flud ell. Mæl- kens Værdi.		100 \mathcal{R} Mælk ud- bragt i	
Bragt.		à $\frac{1}{5}$ \mathcal{R} pr. \mathcal{R} Beløb.						Legems- vægt		Salgs- pris pr. Ent.		Beløb.					
Ent.	\mathcal{R}	Rd.	\mathcal{R}	Rd.	\mathcal{R}	Ent.	\mathcal{R}	Ent.	\mathcal{R}	Rd.	\mathcal{R}	Rd.	\mathcal{R}	Rd.	\mathcal{R}		
990	17	206	27	644	66	1156	31	61	12	11	32	692	60	47	90	3,98	\mathcal{R}
1204	51	250	90	702	3	1040	45	55	79	15	52	884	74	182	71	16,86	-
1224	99	255	20	498	58	1172	54	52	08	12	53	653	90	155	32	12,71	-
1402	99	292	28	532	92	1223	30	86	17	12	23	1054	17	521	21	40,90	-
1854	32	386	30	881	49	1309	30	120	08	9	8	1090	15	208	62	15,30	-
1565	88	326	22	1014	92	1380	78	135	43	10	39	1409	33	394	37	27,42	-
1929	37	401	91	1250	42	1007	71	126	60	13	78	1749	10	498	64	47,51	-
1907	2	397	33	1711	66	954	55	147	94	13	9	1936	31	224	61	22,59	-
2317	87	42	85	1659	11	779	02	141	28	13	25	1872	74	213	63	26,33	-
1856	71	386	78	1238	49	548	02	102	10	17	91	1832	45	593	92	1 \mathcal{R} 8,05	-
2059	49	429	6	1067	92	707	4	111	84	14	48	1622	-	554	4	75,18	-
1923	80	400	76	1546	75	731	92	154	6	15	9	2325	87	782	12	1 \mathcal{R} 6,58	-
2107	07	438	93	2317	94	858	02	201	52	15	21	3066	-	748	2	83,69	-
22344	40	4655	8	15067	23	12869	35	1496	21	13	48	20192	56	5125	33	38,31	\mathcal{R}

med Salgsprisen for Ostene, dog sikkert maa være nogenlunde passende, da den omtrent udgjør $\frac{1}{3}$ af hin.

Summen af disse Værdier angiver Foderets Pengeværd uden Mælk, medens Flæstefabrikationen i Legemsvægt er anført til Salgsbeløbet for de enkelte Aar. Forskjellen mellem disse to Summer angiver den Pris, med hvilken Svinene have betalt Mælken.

Kjørnemælken endelig er beregnet ved at drage det fristkjærrede Smør fra den til Kjørnning anvendte Fløde og Mælk. Fra denne Rest er vejlet den Kjørnemælk, der er anvendt til Husholdning eller paa anden Maade, medens det Overskydende er leveret Svinene.

Skummetmælken er ligefrem udvejet.

Foruden det saaledes udfundne Pengebeløb maa endnu Foderets Gjødningsværdi føres til Indtægt for Mælken.

Som Table Nr. 1 udd viser, have 100 Pbd. Mælk for tretten Aar i Gjennemsnit været udbragt i 38,31 f foruden Gjødningsværdien, medens Flæsket har kostet 13 Rdl. 48 f pr. 100 Pbd. Legemsvægt.

I de sidste 4 Aar, i hvilke Fedningen er dreven mere regelmæssigt, ere 100 Pbd. Mælk derimod betalte med 90,36 f foruden Gjødningsværdien, medens de i de ni første Aar kun ere blevne betalte med 23,44 f foruden Gjødningsværdien.

Table Nr. 2 giver en nøjagtig Udsigt over, hvormegen Mælk der i tretten Aar er anvendt til Ostning, og hvormegen Salgsost og Valle deraf er vunden.

Osten er for hvert Aar anført til Salgsbeløbet, som i Gjennemsnit har været 8,27 f pr. Pbd. = 50,81 f pr. 100 Pbd. Mælk og Valten, som ovenanført, til $\frac{1}{5}$ f pr. Pbd. eller = 18,55 f pr. 100 Pbd. Mælk, saaledes at Ost og Valle have betalt 100 Pbd. Skummet- og Rjærnemælk med 69,36 f .

Sammenlignes alle tretten Aar, have Svinene betalt 100 Pbd. Mælk med 38,31 + Gjødning, Ostene 100 Pbd. Mælk med 69,36 f ;

Ostene altsaa tilsyneladende givet 31,05 f mere for 100 Pbd. Mælk, hvilket altsaa maatte være Gjødningens Værdi, naar Forholdet skulde være lige.

Sammenlignes derimod de fire sidste Aar, stiller Forholdet sig ubetinget fordelagtigt for Svinene, idet Svinene have betalt 100 Pbd. Mælk med 90,36 f + Gjødning Ostene — — 100 — — — 77,49 - ; Svinene altsaa givet 12,87 f + Gjødningsværdien mere end Ostene.

Det kan nu synes urigtigt at lægge Forholdene for de sidste fire Aar til Grund for Slutningen, at Skummet- og Rjærnemælk vil betales bedre ved regelmæssig Svinefedning end ved Ostning, da de foregaaende 9 Aar have givet et saa overordentlig ringe og uregelmæssigt Udbytte, men da de sidste fire Aar give Resultatet af hurtig Fedning, og jeg nedenfor i Table Nr. 3 har et isjefaldende Bevis for den hurtige Fednings Betydning, saa er jeg overbevist om, at man ved nøje at

2. Opførelse af Schemellens Bærdi efter Sillerups Regnfald for 13 Aar.

Aargang.	Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning		Sædret anvendt til Sfrøning	
	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk	Ant	Sk
1859-60	977	67	80	37	64	33 $\frac{1}{2}$ %	977	00	617	43	203	52	9,21	56,02	18,47	74,49		
1860-61	1045	27	241	80	65	53 $\frac{1}{2}$ %	1204	51	633	9	250	90	9,27	47,22	18,70	65,92		
1861-62	1120	59	193	94	69	16	1224	99	678	62	255	20	9,42	49,56	18,64	68,20		
1862-63	1363	86	146	17	87	51	1402	99	561	70	292	28	6,16	35,71	18,58	54,29		
1863-64	1754	83	221	07	102	60	1851	32	664	44	356	30	5,28	27,42	18,77	40,19		
1864-65	1615	37	74	24	106	89	1565	89	736	43	326	22	6,61	41,84	18,54	60,38		
1865-66	1871	30	112	78	132	73 $\frac{1}{2}$ %	1929	37	1158	28	401	91	8,38	53,35	18,51	71,86		
1866-67	1878	85	186	21	135	85	1907	23	1038	36	397	33	7,34	48,22	18,47	66,69		
1867-68	2299	19	206	27	157	71 $\frac{1}{2}$ %	2317	87	1477	83	482	85	9	56,63	18,50	75,13		
1868-69	1880	62	124	10	115	26 $\frac{1}{2}$ %	1856	71	1160	2	386	78	9,66	55,55	15,52	74,07		
1869-70	2105	66	116	95	149	95	2059	49	1352	38	429	6	8,66	58,41	18,53	76,94		
1870-71	1989	76	94	44	139	04 $\frac{1}{2}$ %	1223	80	1281	68	400	76	8,85	59,03	18,46	77,49		
1871-72	2157	67	122	12	152	73	2107	07	1485	9	438	93	9,33	62,51	18,49	81,03		
13 Aar	22160	64	1920	46	1479	32	22331	23	12745	55	4652	33	8,27	50,81	18,55	69,36		

vaage over, at saadan gennemføres, altid vil kunne sikre sig et udmærket Resultat.

I de første ni Aar blev anvendt tre à fire Maanedere til Fedning, men da Bevistet for den hurtige Fednings Fortrin forelaa, indskrænkedes den egentlige Fedetid til 6 à 8 Uger, og der blev draget Omsorg for, at Grisene fra Fødselen bleve godt holdte uden just at fedes, idet der blev givet dem et letfordøjeligt og fyldende Foder før, men et let fordøjeligt og sammentrængt Foder efter den egentlige Fedetids Begyndelse. Som forberedende Foder have raa raspede Rodfrugter, særligt Gulerødder med tør Korngrutning, vist sig særdeles fordelagtig.

I Anledning af et Møde, som i 1868 blev afholdt i Horsens Landbrugsforening, ved hvilket det var overdraget mig at indlede en Diskussion om Svinefedning, oparbejdede jeg det forhaandenværende Materiale og fik følgende Resultater:

1) At Svinefedning, forat svare Regning, bør indskrænkes til ca. 2 Maanedere.

2) At en rigelig Kjørnefodring til Svinene svarer bedst Regning.

1) Jeg havde indført at veje Svinene, som bleve indsatte til Fedning, samt at gjentage denne Vejning saavidt muligt hver fjerde Uge.

Svinede fodredes 3 Gange daglig og fik Lov at drikke Mejeriaffald efter Behag, hvortil blev givet ca. 3 Pd. Byggrut pr. 100 Pd. Legemsvægt i daglig Tilgift.

Svinene vare Blanding af Berkshire Orne med Søer af Landrace, og Resultatet blev, som sees af Tavle Nr. 3, at otte Hold Svin paa ialt 83 Stykker i

1ste Fedeperiode = 27,6 Dag brugte = 1,86 Pd.
Byg *zc.* foruden Mejeriaffald til 1 Pd. Legemsvægt,

2den Fedeperiode = 33,7 Dag brugte = 2,81 Pd.
Byg *zc.* til 1 Pd. Legemsvægt, og i

3die Fedeperiode = 37,3 Dag brugte = 4,64 Pd.
Byg *zc.* til 1 Pd. Legemsvægt.

Efter disse 98,6 Dage afgik Fedesvinene til Slagteren og

3. Sammenfatte Fremstilling af Fremgangen i Svinefedningen paa Silkeborg.

Mængde i Sønder.	1ste Fedetid, ca. 28 Dage.				2den Fedetid, ca. 34 Dage.				3die Fedetid, ca. 37 Dage.									
	Bed Be- gyndelsen.		Eilvægt S.	Salt	Bed Be- gyndelsen.		Eilvægt S.	Salt.	Bed Be- gyndelsen.		Eilvægt S.	Salt.	Bed Be- gyndelsen.					
	Regnemæssigt.	Bed Slut- ningen.			Regnemæssigt.	Bed Slut- ningen.			Regnemæssigt.	Bed Slut- ningen.			Regnemæssigt.	Bed Slut- ningen.				
7	22	370	592	2222	256	1,15	50	592	990	394	1227	3,08	29	990	1123	133	1031	7,75
11	26	840	1243	403	1116	2,77	33	1243	1632	389	1454	4,77	44	1642	2134	502	2728	5,43
10	38	510	1126	616	776	1,26	36	1126	1696	570	1264	2,22	34	1696	2123	427	1632	3,82
12	33	758	1235	477	726	1,52	35	1235	1872	637	1398	2,19	28	1872	2194	322	1504	4,67
10	34	714	1078	364	788	2,16	25	1078	1358	280	765	2,73	36	1358	1701	346	1413	4,08
12	34	1179	1656	477	1088	2,28	15	1656	1830	174	720	4,14	46	1830	2449	619	2530	4,09
11	15	857	1030	173	360	2,08	47	1030	1696	666	1504	2,26	40	1696	2170	474	1920	4,05
10	16	921	1104	183	304	1,66	36	1104	1488	384	1104	2,88	38	1488	1767	279	1650	5,91
83 Svin	27,6	6149	9064	2915	5414	1,86	33,7	9064	12562	3498	9836	2,81	37,3	12562	15664	3102	14408	4,64

hadde i det Hele forbrugt 3,12 Pd. Byggrut foruden Mejeri-
affald til hvert Pd. Legemsvægt's Forøgelse.

Havde Fødningen kunnet indskrænkes til 61,3 Dag, vilde
der kun være medgaaet 2,38 Pd. Byggrut foruden Mejeri-
affald til hvert Pd. Legemsvægt.

Sættes 100 Pd. Byg til Værdi = 2 Rdl. 84,3 og
100 Pd. Flæsk i Legemsvægt = 13 Rdl. 48 $\frac{1}{2}$, saa haves i
de første 61,3 Dage for Mælken 6,38 $\frac{1}{2}$ af hvert Pd. Flæsk,
medens i de 98,6 Dage kun blev 4,35 $\frac{1}{2}$ for Mælken, saa, der-
som det var muligt at indskrænke Fødningen til ca. 60 Dage,
vilde Fordelen være tilfredsstillende. Vi have gennemført
denne Regel i de sidste fire Aar, og Fordelen svarer til For-
ventning.

2) For at bevise, at en rigelig Kjørnefodring svarer bedst
Regning, udarbejdede jeg Table Nr. 4, i hvilken det opfodrede
Kraftfoder var reduceret til Høværdi, saaledes: 1 Pd. Byg
= 2 $\frac{1}{2}$ Pd. Hø, 1 Pd. Pillemel = 2 Pd. Hø, 1 Pd. Malt
= $\frac{1}{4}$ Pd. Hø og 1 Pd. Rodfrugt = $\frac{3}{10}$ Pd. Hø og i
Penge: 1 Pd. Hø = 1 $\frac{1}{2}$, 1 Pd. Valle = $\frac{1}{5}$ $\frac{1}{2}$; 1 Pd.
Flæsk i Legemsvægt = 12 $\frac{1}{2}$.

Det viste sig da, at i de fire første Aar var ved Opfodring
af 100 Pd. Kjørnemælk med 105,01 Pd. Valle og 28,43 Pd.
Høværdi af Kraftfoder, eller ca. 12,83 Pd. Byg, produceret
5,56 Pd. Legemsvægt og 100 Pd. Mælk betalt med 17,29 $\frac{1}{2}$,
og i de fem sidste Aar var ved Opfodring af 100 Pd. Kjørne-
mælk med 176,28 Pd. Valle og 68,41 Pd. Høværdi af Kraft-
foder, eller 31,10 Pd. Byg, produceret 12,35 Pd. Legemsvægt
og 100 Pd. Mælk betalt med 44,53 $\frac{1}{2}$.

Det maa dog bemærkes, at i de første tre Aar var Svine-
stien forsynet med Plankegulv, hvorunder der var en aaben
Kloak, som gav for megen Kulde i Stalden, men i 1861
blev der lagt tæt Gulv af Mursten.

At Svineracen ogsaa spiller en stor Rolle med Hensyn
til Fødningens Fordelagtighed er utvivlsomt, og der skal eksempelvis

4. Sammariff Udfigt over Svineholdet paa Silkerup.

Mængdang.	Det fortærende Kraftfoder.				Gult Foder udgjorde.			S Forhold til 100 \mathcal{R} Mælk.				S Pengeværdi.								
	Korngrut.	Villemel.	Mæst.	Roer.	Kraftfoder i \mathcal{R} Søvardi.	Kjærnemælk.	Balle.	Søvardi.	Mælk.	Balle.	Flæst.	Søvardi à 1 β p. \mathcal{R} .	Balle à $\frac{1}{3}$ β pr. \mathcal{R} .	Flæst à 12 β pr. \mathcal{R} .	Værdien af 100 \mathcal{R} Mælk.					
1859—60	5999	15648	14975	—	48238	115631	99017	6112	41,72	100	85,63	5,29	41,72	17,13	63,48	4,63				
1860—61	11114	5823	11649	—	39009	104045	120451	5579	37,49	100	115,77	5,36	37,49	23,15	64,32	3,68				
1861—62	6945	464	16005	—	20208	117254	122499	5208	17,23	100	104,48	4,44	17,23	20,90	53,26	15,15				
1862—63	8295	624	14025	—	23103	122330	140299	8617	18,89	100	114,69	7,04	18,89	22,94	84,46	12,65				
1863—64	20671	120	10550	12000	51954	130930	185452	12008	39,68	100	141,63	9,17	39,68	28,33	110,04	12,03				
1864—65	29080	7392	10560	—	81400	138078	156588	13543	58,95	100	113,40	9,81	58,95	22,68	117,72	36,09				
1865—66	29908	125	10520	—	68678	100771	192937	12660	68,15	100	191,46	12,56	68,15	38,29	150,72	14,28				
1866—67	37249	512	9750	28600	93990	95155	190723	14712	98,47	100	199,80	15,41	98,47	39,96	184,92	16,49				
1867—68	28395	1284	9700	27000	75862	77902	231787	14128	97,00	100	297,54	18,13	97,00	59,51	217,56	61,06				
De første 4 Aar													28,43	100	105,01	5,56	28,43	21,00	66,72	17,29
De sidste 5 Aar													68,41	100	176,28	12,35	68,41	35,26	149,20	44,53

endnu kun anføres Fedetidens Forløb for 5 Stykker indkjøbte Grisesøer af Landrace saaledes:

Fem Grisesøer af Landracen.

Antal Svin i Holdet.	Fedetid i Dage.	K Legemsvægt.		Kilvægt K.	Førtæret Korn.		
		Med Begyndelse.	Med Slutning.		Salt K.	Pr. K Flaet.	
5	36	1037	1279	242	864	3,57	
5	38	1279	1520	241	1416	5,88	
5	38	1520	1696	176	1444	8,20	
Salt	112	1037	1696	659	3724	5,65	flaget til Husholdning

At dette Forhold ej har været enestaaende, sees af efterfølgende Fedningstabel for sex forskellige Hold Fedesvin af Landracen:

Antal Svin i Holdet.	Fedetid i Dage.	K Legemsvægt.		Kilvægt K.	Førtæret Korn.	
		Med Begyndelse.	Med Slutning.		Salt K.	Pr. K Flaet.
2	51	626	950	324	969	2,99
2	75	448	676	228	1188	5,21
2	91	462	774	312	1268	4,06
2	104	667	948	281	1308	4,66
5	112	1037	1696	659	3724	5,65
2	131	482	772	290	1796	6,19

Efter Foranstaaende mener jeg altsaa at kunne slutte, at man under nuværende Forhold, med Udsigt til et godt Resultat, kan anvende sin Mælk til Svinefodning istedetfor til Ostning.